

1. Mevsimlik işçi göçlerinde tarım işçileri, Karadeniz bölgesinde çay ve fındık; Ege ve Marmara bölgelerinde üzüm, zeytin, domates; Akdeniz bölgesinde pamuk için bununla birlikte turizm işçileri mevsimlik işçi göçüne neden olmaktadır. Karabük ise demir-çelik sanayisinin gelişmiş olduğu ve daha çok sürekli göç almış bir ilimizdir.

Cevap: D

2. Ahşap yapı – Ordu başta olmak üzere ormanlık alanların yaygın olduğu kırsal yerleşmelerde görülür.

- Taş yapı – Akdeniz’de kalker, Nevşehir civarında volkanik tüf ve Mardin’de bazaltlar başta olmak üzere meskenlerde taş kullanılmıştır.
- Kerpiç yapı – İç Anadolu, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde hatta diğer bölgelerde de görülen toprağın samanla harçlanarak meskenlerde kullanılmasıyla oluşturulmuş yapı türüdür.
- Hımsı yapı – Orta Karadeniz’in güneyinde İç Anadolu Karadeniz sınır bölgelerinde ahşap çatkı iskeletler arasında çamur ve tuğla kullanılarak yapılan meskenlerdir.
- Serender yapı – Özellikle Karadeniz’de, fazla yağışlı alanlarda toprak neminden korunmak maksadıyla yerden yüksek ağaç temeller üzerine inşa edilmiş mesken türleridir. O nedenle kurak alanlarda orman varlığının az ve nem miktarının az olmasından dolayı rastlamak güçtür.

Cevap: E

3. Soruda Türkiye’nin 1980 ve 2023 yılı demografik yapısının kıyaslanması istenmektedir. 1980 yılı piramidi hakkında sözel bilgide tabanın geniş olduğu bilgisinin yanında 2023 yılı nüfus piramidi verilmiştir, Türkiye gelişmekte olan bir ülke olduğu için tabandaki değişime etki eden nedenlerden birisi azalan bebek ölümleridir. Azalan bebek ölümleri azalan doğum oranlarıyla birlikte etki ederek 2023 piramidinin tabanında etkili olmuştur.

Cevap: B

4. 2023 TÜİK verilerine göre Edirne medyan yaşı en fazla olan illerimizden biridir.

Cevap: A

5. Soma çalışan maden işçisi- ham madde çıkarımı yaptığı için birincil ekonomik faaliyet
Coğrafya Gazetesinde çalışan gazeteci halka hizmet sunduğu için üçüncül ekonomik faaliyet
Antalya’da otel İnşaatında işçi işlem yani ham maddenin işlenmesi aşaması olduğu için ikincil ekonomik faaliyet

Cevap: B

6. I. Numaralı bölüm Yıldız dağları bölümü, dağlıktır, engebelidir, ana ulaşım yollarına sapa kalmıştır.
II. Numaralı bölüm Menteşe yöresi dağlık ve engebelidir, karstik yapı görülür.
III. Numaralı bölüm Tuz Gölü çevresi, düz bir çanaktır. İklim sıcak ve kuraktır. Toprak yapısı tuz ağırlıklıdır.
IV. Numaralı bölüm Doğu Karadeniz yöresi, dağlık ve engebelidir.
V. Numaralı bölüm Hakkari yöresi, dağlık ve engebelidir.

Cevap: C

7. Orta Anadolu’da kırsal meskenlerde jeolojik yapı ve toprak önemli etkenlerdir. Volkanik sahalarda tüfün yer yer kullanıldığı bölgede toprak yapılarında kerpiç de kullanılmıştır.

Cevap: C

8. Türkiye’de kentli nüfus 1985 tarihinden itibaren kırsal nüfusu geçmiştir.

Cevap: C

9. Şunu unutmayın lütfen işsizlik göçün hem sebebi hem sonucudur. İstihdam sorunu ve işsizlik azalmaz aksine artar.

Cevap: B

10. Banı ve Pey özellikle Hatay çevresi ve Maraş – Akdeniz arasındaki bölgelerde köyden küçük yerleşme tipleridir. (Bağ - bahçe evi)

Cevap: D

11. Marmara'da Bursa ve Balıkesir, Eskişehir ve Ortadoğu Anadolu'da ise Malatya verimli ovalardır ve bundan dolayı nüfus yoğunluğu oluşmuştur.

Cevap: E

12. Kuyumculuk işlem gören ve sonrasında hizmet faktörüne de dayalı olduğu için 3. ekonomik faaliyetler arasında yer alır.

Cevap: C

13. Tablodan nüfusun en fazla olduğu yıl, nüfus sürekli arttığı için son sayım yılı olarak yorumlanır; en az için ise yine aynı mantık ile ilk sayım yılı olan 1927'yi vermesi gerekirdi. 1945 yılındaki düşüş, artış hızı düşüştür; nüfus miktarını grafikten çıkarmak olası değildir.

Cevap: C

14. Bir yıl içinde, doğum ve ölüm sayısına bağlı nüfus artışına doğal nüfus artışı hızı ya da doğurganlık hızı denir. Doğurganlık hızı, eğitime, kültüre ve ekonomik gelişime bağlı olarak değişir.

Türkiye genelinde kırsal kesimde doğurganlık hızı fazladır.

Doğurganlığın en az olduğu bölge Marmara ve Kıyı Ege, en fazla olduğu bölgeler Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgeleridir. (İl bazında ise Şanlıurfa)

Cevap: E

15. Nüfus artışının olumlu sonuçları;

- Mal ve hizmetlere talep artar.
- Üretim artar.
- Vergi gelirleri artar.
- Yeni endüstri dalları doğar.
- İşçi ücretleri ucuzlar.
- İhracatta rekabet kolaylaşır.

- Nüfus artışının olumsuz sonuçları;

- Kişi başına düşen milli gelir azalır.
- Tüketim artar.
- İşsizlik artar.
- İnsanların temel ihtiyaçlarının karşılanması zorlaşır.
- Kalkınma hızı düşer.
- Çevre kirlenmesi artar.
- Tasarruflar azalır.
- İç ve dış göçler artar.
- Belediye hizmetleri zorlaşır.
- İhracat azalır.
- Demografik (nüfusa bağlı) yatırımlar artar.

Cevap: D

16. İklim, yer şekilleri, doğal afetler gibi olaylar doğal faktörlerle ilgili iken mübadele göçleri devletlerin zorunlu kıldığı karşılıklı değişim anlamına gelmektedir. İnsan etkisi olduğu için beşeri faktör arasında yer alır.

Cevap: C

17. Ülkemizde doğurganlık hızı batıdan doğuya doğru artar. Kültürel etkenlerin baskın bir belirleyicilik gösterdiği bu durumda Çanakkale en az doğurganlık hızına sahip ilimizdir.

Cevap: D

18. Gelişmekte olan ve gelişme seyrine girmiş ülkelerde hayat koşulları iyileşir ve ortalama ömür artar, artan ortalama ömür yaşlı nüfusunu arttırır ve ortanca yaş değeri yükselir. Ancak gelişen koşullar doğum oranlarını arttırmaz aksine durağanlaştırır.

Cevap: C

1. Çiftlikler, içerisinde bir veya birkaç ev ve eklentinin bulunduğu geniş ve düz arazilerde kurulu yerleşmelerdir. Trakya ve Marmara Bölgesi, Ege (B.ve K. Menderes ovaları.) ve Akdeniz'de yaygın olarak görülür. Akdeniz bölgesindeki pamuk çiftlikleri en güzel örneklerindendir. (Çukurova)

Cevap: E

2. Birincil ekonomik faaliyetler ham maddeye dayalıdır. Karpuz toplamak, narenciye ekmek, altın çıkarmak birincil ekonomik faaliyetlerdir. Hizmet sektörü ise üçüncül ekonomik faaliyetleri oluşturur. Öğretmenlik ve büfe işletmeciliği üçüncül ekonomik faaliyet grubuna girer.

Cevap: C

3. Hatay'ın katılımı, işçi göçleri gönüllü göçtür. Fındık işçileri ise mevsimlik göçe örnektir. Mübadeleler ise göç eden insanların insiyatifinde olmadığı için devletlerin zorlaması ile olduğu için zorunlu göç kapsamına girer.

Cevap: C

4. 0-14 yaş nüfusun azalması demek doğumların azalması demektir. Bu da nüfus artış hızının azalmasına, ilerleyen süreçte nüfusun yaş ortalamasının yükselmesine, çalışma çağındaki nüfus da azalacağı için iş gücüne olan ihtiyaç artacaktır. Tıpkı Japonya'da olduğu gibi... Yaşlı nüfus sürekli artacağı için sağlık harcamaları da artacaktır. Nüfusun dağılışı ise fiziki ve beşeri faktörlere bağlı olarak dağıldığından bir denge yaşanması söz konusu değildir.

Cevap: D

5. Eskişehir ve Bolu büyükşehirlere yakın olduğu için geçiş güzergahı üzerinde yer almaktadır. Kayseri ise İç Anadolu'da önemli bir ticaret alanıdır ve geçiş güzergahındadır. İstanbul'un ulaşım koşullarını bilmeyen yoktur sanırım. Muğla daha çok turizm faaliyeti ile ön plana çıkmaktadır.

Cevap: D

6. Sorunun çözümü için verilen alanların yükseltilerini düşünmemiz gerekir. I numara ile gösterilen alanda Istranca Dağları yer almaktadır ve yükseltisi diğer alanlara göre daha azdır.

Cevap: A

7. Yaylacılık faaliyetleri, özellikle Akdeniz bölgesinde yörükler tarafından yapılan bir faaliyettir. Yaz mevsiminde hayvanlarını serin yaylalara çıkaran sürü sahipleri, kış mevsiminde de alçak kesimlerde bulunan kışlaklara indirirler. Bu yolculuk sırasında sonbaharı ve ilkbaharı ara yerleşme bölgeleri olan GÜZLE yerleşmelerinde geçirirler.

Cevap: D

8. Göç alan ve göç veren yerlerde bazı sorunlar yaşanmaktadır. Plansız yerleşmeler, göç veren yerlerde değil göç alan yerlerde görülen sorunlardan biridir.

Cevap: E

9. Doğu Karadeniz'de tarım alanları dar olduğu için ve makineleşme olmadığı için insan gücüne olan ihtiyaç fazla olduğu için tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.

Cevap: D

10. 1940-45 yılları arasında II. Dünya savaşı yaşanması, erkeklerin 5 yıl süre ile askere alınması, dünyadaki ekonomik bunalımlar, beslenme yetersizliğinden dolayı ölüm oranları artmıştır.

Cevap: C

11. Devlet planlama teşkilatı 1960 yılında oluşturulmuştur. Bu yüzden 1960 öncesinde devlet planlama teşkilatının yer alması mümkün değildir.

Cevap: E

12. Toplam nüfus içerisinde genç nüfus giderek azalmaktadır.

Cevap: C

13. İzmir—sanayi, ticaret
Afyonkarahisar—ulaşım
Samsun—ticaret
İzmit—sanayi, ulaşım
Muğla ise daha çok turizm fonksiyonu ile gelişmiştir.

Cevap: D

14. Verilen grafikten nüfus miktarı, artış hızı gibi çıkarımları yapabiliriz. Nüfus miktarının ya da artış hızının nedenlerini bu grafiğe bakarak yorumlamayız.

Cevap: C

15. III numaralı alan en az yağış alan yerlerden birisi olduğu için kuraklıktan dolayı seyrek nüfuslanmıştır. Seyrek nüfuslanmış alanları Vizontele'deki Sezgin abi saçları gibi düşünebilirsiniz

Cevap: C

16. Mera hayvancılığı açık alanda yapılan bir hayvancılık türüdür ve kırsal alanda mera hayvancılığı yaygın olarak yapılır. Mera alanlarını tarım arazilerine dönüştürmek alınacak önlemlerden biri değildir.

Cevap: A

17.

Kibar Feyzo filminde başlık parasını toplamak için köyden ayrılan ve çalıştığı yerde başkalarına 300 lira verilirken kendisine 100 lira verilmesine tepki gösteren Kibar Feyzo'nun (Kemal Sunal), aradaki farka itiraz etmesi ile "onlar sendikali" denmesi, Kibar Feyzo'nun da "Ben de Harranlıyam" diye yanıt vermesi filmin en fazla akıllarda kalan repliğini oluşturuyor.

Cevap: D

18. Sanayi ve hizmet bir yerde ne kadar fazla ise gelişmişlik de o kadar fazladır. Ham madde alır ve işlenmiş madde olarak satar.

Cevap: C

TASARI & DEV KADRO

19. Artvin, Hakkari ve Antalya engebeli, İstanbul'da ise nüfus fazla olduğu için FNY fazladır. Konya'da tarım alanları verilen diğer illere göre daha geniş olduğu için fizyolojik nüfus yoğunluğu daha azdır.

Cevap: D

20. Artış hızı ve miktarı karıştırılmamalıdır. Türkiye'nin nüfusu hiçbir zaman azalmamıştır ancak artış hızında değişiklikler olmuştur. 2022 yılına göre ülkemizin nüfus artış hızı azalmıştır. Normal şartlarda nüfus artış hızının en düşük olduğu dönem eski kaynaklarda 1940-1945 dönemi olarak anlatılır. 2022 yılında nüfus artış hızı binde 12 civarında gerçekleşti. Bir sonraki yıl olan 2023 yılında ise bu oran binde 7 lerin altına inmiştir.

Cevap: D

21. Köy altı yerleşmelerinin ortaya çıkış nedenleri;

- Tarım arazilerinin köyden uzak olması
- Meraların ve otlak alanların köyden uzak olması
- Kalabalık kaynaklı sorunlar
- Köy içi anlaşmazlıklar
- Devlet hazine arazilerini işgal isteği
- Terör faaliyetleri

Cevap: B

1. Amasya—Yeşilırmak Nehri
Eskişehir—Porsuk Çayı
Edirne—Meriç Nehri
Antakya—Asi Nehri

Cevap: B

2. Sağlık alanında yapılan iyileştirmeler ölüm oranlarını azaltmış; şehirleşme, kadınların iş hayatına girmesi doğum oranlarının azaltmış ve doğal olarak da artış oranında da bir azalma olmuştur.

Cevap: C

3. Verilen illerimizde doğum oranı yüksek olmasına rağmen nüfus artış hızının düşük olmasının nedeni eğitim, sağlık, ulaşım, altyapı gibi alanlarda yetersizlik ve iş imkânlarının sınırlı olmasında dolayı yoğun olarak göç vermesidir.

Cevap: C

4. Gerçek nüfus artışı, sanayi bölgelerinde göç kaynaklı olarak daha fazladır. (Gaziantep)

Cevap: E

5. Eğitim sosyal-kişisel nedenler arasında yer alır. Türkiye’de çeşitli iş kollarında, farklı zamanlarda ek iş gücüne ihtiyaç duyulur. Tarım, turizm ve inşaat sektörlerinde, özellikle yaz aylarında ortaya çıkan bu ihtiyaçtan dolayı insanlar çalışmak amacıyla bulundukları yerlerden göç ederler. Bu göç türüne mevsimlik (geçici) göç adı verilir.

Cevap: C

6. Çukurova → Pamuk
Ordu-Giresun → Fındık
Niğde → Patates-soğan
gibi ürünlerin toplanması amaçlı mevsimlik göç alır. Muş’ta ise böyle bir durum söz konusu değildir.

Cevap: E

7. Aritmetik nüfus yoğunluğunun en az olabilmesi için nüfus miktarının en az (III) ve yüz ölçümün en geniş olması gerekir. Aritmetik nüfus yoğunluğunun en fazla olabilmesi için nüfus miktarının en fazla (V) ve yüz ölçümün de en dar olması gerekir. Sorunun öncülünde yüzölçümleri eşit denildiği için aritmetik nüfus yoğunluğu, nüfus miktarı az olanın az, çok olanın ise çok olacaktır. Buna göre cevap D şıkkıdır.

Cevap: D

8. Tarımsal Nüfus Yoğunluğu = Tarımda Çalışanlar / Tarım Alanları
Bir yerde tarımsal nüfus yoğunluğu fazla ise makineleşme fazla olmadığından tarımda çalışanlar fazla ancak yer şekillerinden dolayı tarım alanları dardır. Bayburt, Hakkâri, Rize, Gümüşhane ve Tunceli’de olduğu gibi...

Bir yerde tarımsal nüfus yoğunluğu az ise makineleşmeden dolayı tarımda çalışanların sayısı az ancak sade yer şekillerinden dolayı tarım alanları geniştir. Adana, Konya ve Şanlıurfa’da olduğu gibi....

Cevap: D

9. Kır yerleşmelerinin toplu ya da dağınık olmasında su kaynakları ve yer şekilleri etkilidir

Cevap: B

10. II, III, IV ve V numaralı alanlar sanayi ticaret ve ulaşımın geliştiği alanlar olduğu için sık nüfuslanmıştır. I numarada ise yer şekillerinin etkisinden dolayı nüfus dar bir alanda olduğu için yoğun nüfusludur.

Cevap: A

11. Kalıcı: Çiftlik, mahalle, mezra, divan
Geçici: Kom, oba, güzle, dalyan, ağıl, bağ evi, dam (yaylanın daimi olanları da vardır!)

Cevap: A

12. Verilen iller arasından İskenderun daha sanayi ve ticaret fonksiyonu ile gelişmiştir.

Cevap: A

13. Madenler yer altında olduğu için jeolojik etkiye bağlı olarak olduğu için doğal çevre faktörleri altında değerlendiremeyiz.

Cevap: C

14. • İlk mabet yerleşmesi: Göbeklitepe - Şanlıurfa
• İlk paleolitik yerleşme: Yarımburgaz - İstanbul
• İlk ticari kent yerleşmesi: Kültepe - Kayseri
• İlk Anadolu köy yerleşmesi: Çayönü - Diyarbakır.

Cevap: E

15. Potansiyelinin farkında olan bireyler bulunduğu yerde potansiyelini ortaya koyamaz ya da yaptığı çalışmalar değer görmezse kendini geliştirebileceği başka bölgelere göç ederler. Ancak bir yerin yüz ölçümünün küçük olması bu göçün nedenleri arasında yer almaz. Canan Dağdeviren, Aziz Sancar ve Mehmet Öztürk gibi isimleri beyin göçüne örnek verebiliriz.

Cevap: D

16. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'ndan çıkan bir ülke olduğumuzu hatırlayalım. Genç nüfusa ve aktif nüfusa olan ihtiyaç oldukça yüksektir. Gelir dağılımındaki dengesizlik burada etkili olmamıştır.

Cevap: E

17. 1927-2023 yılları arasında nüfusun sürekli miktar olarak artmasına bağlı olarak aritmetik nüfus yoğunluğu da sürekli olarak artmıştır. Medyan yaşın yükselmesiyle ortalama yaşam süresi uzamıştır. Eğitim olanaklarındaki gelişim okur-yazar oranının %60'lardan %97'lere çıkmasını sağlamıştır. Ancak sanayileşmeyle beraber kadınların iş hayatında daha fazla yer alması, evlilik yaşının yükselmesi, eğitim seviyesinin yükselmesi gibi nedenlerle nüfus artış hızı 1985 sonrasında giderek azalmıştır.

Cevap: E

18. Köy altı yerleşmelerinin kuruluş amaçları
- Tarım arazilerinin köyden uzak olması
 - Meraların ve otlak alanların köyden uzak olması
 - Kalabalık kaynaklı sorunlar
 - Köy içi anlaşmazlıklar
 - Devlet hazine arazilerini işgal isteği
- gibi nedenlerle köyden uzak kurulmasıdır.

Cevap: E

19. Tarımsal nüfus yoğunluğunun az çıkması için alanların düz ve makine kullanımının yaygın yani tarımla uğraşan insan sayısının az olması gerekir. Artvin, Rize ve Bitlis engebeli ve tarımda makine kullanımı olmadığı için nüfus yoğunluğu fazladır.

Cevap: A